

Diamantpasta Hyprez W

Afdrukdatum 28.02.2024
Datum bewerking 28.02.2024
Versie 2.0 (nl)
vervangt versie van 05.06.2020 (1.9)

*** RUBRIEK 1: Identificatie van de stof of het mengsel en van de vennootschap/onderneming**

1.1 Productidentificatie

Productnaam/naam Diamantpasta Hyprez W

*** 1.2 Relevant geïdentificeerd gebruik van de stof of het mengsel en ontraden gebruik**

Toepassingsgebieden [SU]

SU22 Professioneel gebruik: Publiek domein (administratie, onderwijs, amusement, dienstverlening, ambachtslieden)

SU3 Industrieel gebruik

Productcategorieën [PC]

Slijpmiddel

Gebruik van de stof/mengsel

Polijstmiddel

*** Gebruiksvormen waarvan wordt afgeraden**

Deze informatie is niet beschikbaar.

*** 1.3 Details betreffende de verstreker van het veiligheidsinformatieblad**

Leverancier

joke Technology GmbH
Asselborner Weg 14-16
D-51249 Bergisch Gladbach
Telefoon +49 (0) 22 04 / 8 39-0
Telefax +49 (0) 22 04 / 8 39-60
E-mail info@joke.de
Website <https://www.joke-technology.com/>

Informatie:

Telefoon +49 (0) 22 04 / 8 39-0
Telefax +49 (0) 22 04 / 8 39-60

E-mail (vakkundig persoon):
sida@joke.de

1.4 Telefoonnummer voor noodgevallen

Vergiftungs-I-Z. Freiburg (Sprache / Language: DE, EN) +49 (0) 761 / 1 92 40
Nationaal Vergiftingen Informatie Centrum (NVIC), +31 (30) 274 8888
Netherlands

*** RUBRIEK 2: Identificatie van de gevaren**

*** 2.1 Indeling van de stof of het mengsel**

Opmerking

De mengsel is geklasseerd als niet gevaarlijk in de zin van de verordening (EG) Nr. 1272/2008 [CLP].

*** Aanvullende informatie**

Het mengsel bevat geen stoffen die volgens REACH artikel 59(1) in de lijst met hormoonontregelende eigenschappen zijn opgenomen of volgens de criteria van Gedelegeerde Verordening (EU) 2017/2100 of Verordening (EU) 2018/605 van de Commissie is vastgesteld dat het geen stoffen met hormoonontregelende eigenschappen bevat in een concentratie gelijk aan of groter dan 0,1%.

Diamantpasta Hyprez W

Afdrukdatum 28.02.2024
 Datum bewerking 28.02.2024
 Versie 2.0 (nl)
 vervangt versie van 05.06.2020 (1.9)

*** 2.2 Etiketteringselementen**

* **labeling conform Verordening (EG) Nr. 1272/2008 [CLP]**

* **Opmerking**

Het product is niet geclassificeerd volgens de CLP-verordening.

*** 2.3 Andere gevaren**

* **Mogelijke schadelijke effecten op de mens en mogelijke symptomen**

Voor zover wij weten, brengt dit product geen bijzondere risico's met zich mee als een goede arbeidshygiëne in acht wordt genomen.

* **Resultaten van PBT- en zPzB-beoordeling**

De stoffen in het mengsel voldoen niet aan de PBT/zPzB-criteria conform REACH, bijlage XIII.

*** RUBRIEK 3: Samenstelling en informatie over de bestanddelen**

3.1 Stoffen

niet van toepassing

*** 3.2 Mengsels**

Gevaarlijke bestanddelen

CAS-nr.	EG-nr.	Catalogusnummer	Stofnaam	Concentratie	Classificatie conform Verordening (EG) Nr. 1272/2008 [CLP]	SCL/ M/ ATE
25265-71-8	246-770-3	NA	Oxydipropanol	35 - 70 gew-%		ATE(oraal): > 5000 mg/kg ATE(dermaal): > 5010 mg/kg ATE(Acute inhalatieve toxiciteit): 2.34 mg/L
7782-40-3	231-953-2	NA	Diamant	0 - 30 gew-%		
8052-48-0		NA	Vetzuren, talk en natriumzouten	3.5 - 6.5 gew-%	Eye Irrit. 2; H319	
REACH-nr.		Stofnaam				
01-2119456811-38-0000		Oxydipropanol				
01-2119852677-24		Diamant				

Aanvullende informatie

Mengsel van vermelde stoffen met onschadelijke additieven.

RUBRIEK 4: Eerstehulpmaatregelen

4.1 Beschrijving van de eerstehulpmaatregelen

Algemene informatie

Bij aanhoudende klachten arts erbijhalen.

Na inhalatie

Voor frisse lucht zorgen.

Na huidcontact

Na aanraking met de huid onmiddellijk wassen met veel water en zeep.

Diamantpasta Hyprez W

Afdrukdatum 28.02.2024
Datum bewerking 28.02.2024
Versie 2.0 (nl)
vervangt versie van 05.06.2020 (1.9)

Bij oogcontact

Bij oogcontact ogen met geopende oogleden voldoende lang met water spoelen, daarna direct oogarts consulteren.

Na inslikken

Bij inslikken meteen medische raad halen of etiket laten zien.

4.2 Belangrijkste acute en uitgestelde symptomen en effecten

Symptomen

Volgende symptomen kunnen optreden:
Irriterend

4.3 Vermelding van de vereiste onmiddellijke medische verzorging en speciale behandeling

Aanwijzingen voor de arts

Symptomatische behandeling.

*** RUBRIEK 5: Brandbestrijdingsmaatregelen**

*** 5.1 Blusmiddelen**

*** Geschikte blusmiddelen**

Schuim
Watersproeistraal
Droogblusmiddel
Kooldioxide (CO₂)

Ongeschikte blusmiddelen

Sterke waterstraal

5.2 Speciale gevaren die door de stof of het mengsel worden veroorzaakt

Gevaarlijke verbrandingsproducten

Koolmonoxide
Kooldioxide (CO₂)

5.3 Advies voor brandweerlieden

Speciale bescherming bij de brandbestrijding

In geval van brand: Beschermende ademhalingsapparatuur met perslucht dragen.
Chemisch beschermingspak dragen.

Aanvullende informatie

explosie- en brandgassen niet inademen.
Ter bescherming van personen en koeling van containers, in het gevarengedebied watersproeistraal inzetten.
Brandresten en gecontamineerd bluswater moeten overeenkomstig met de plaatselijke overheidsvoorschriften verwerkt worden.

*** RUBRIEK 6: Maatregelen bij het accidenteel vrijkomen van de stof of het mengsel**

*** 6.1 Persoonlijke voorzorgsmaatregelen, beschermde uitrusting en noodprocedures**

*** Voor andere personen dan de hulpdiensten**

Voor voldoende ventilatie zorgen.
Persoonlijke beschermingsuitrusting gebruiken.

Diamantpasta Hyprez W

Afdrukdatum 28.02.2024
Datum bewerking 28.02.2024
Versie 2.0 (nl)
vervangt versie van 05.06.2020 (1.9)

6.2 Milieuvorzorgsmaatregelen

Niet in de riolering of open wateren lozen.

* **6.3 Insluitings- en reinigingsmethoden en -materiaal**

Voor insluiting

Mechanisch opnemen en de afvalverwerking doen toekomen.

* **Voor reiniging**

Mechanisch opnemen.

* **6.4 Verwijzing naar andere rubrieken**

Afvalverwijdering: zie rubriek 13

* **RUBRIEK 7: Hantering en opslag**

* **7.1 Voorzorgsmaatregelen voor het veilig hanteren van de stof of het mengsel**

* **Beschermingsmaatregelen**

Uitsluitend op goed geventileerde plaatsen gebruiken.

De bij omgang met chemicaliën gebruikelijke veiligheidsmaatregelen hanteren.

Vermijden van hitte inwerking.

* **Verstrek ook advies inzake algemene beroepsmatige hygiëne**

Voor de pauzes en na beëindiging van het werk handen en gezicht grondig wassen, event. douchen.

* **7.2 Voorwaarden voor een veilige opslag, met inbegrip van incompatibele producten**

* **Verpakkingsmateriaal:**

Het verdient aanbeveling de compatibiliteit met bepaalde kunststoffen te testen.

Glas, koolstofstaal, roestvrij staal, polyethyleen, polypropyleen, polyester

Aan opslagruimtes en containers gestelde eisen

Uitsluitend in de oorspronkelijke verpakking bewaren.

In goed gesloten verpakking bewaren.

Te vermijden materialen

Niet samen opslaan met:

Eetwaren en diervoeder

* **Verdere informatie over de opslagcondities**

Op een koele geventileerde plaats bewaren.

19 - 27 °C

Tegen zonlicht beschermen.

Niet bij temperaturen boven 48,8 °C bewaren.

* **7.3 Specifiek eindgebruik**

Geen gegevens beschikbaar

* **RUBRIEK 8: Maatregelen ter beheersing van blootstelling/persoonlijke bescherming**

8.1 Controleparameters

Geen gegevens beschikbaar

Diamantpasta Hyprez W

Afdrukdatum 28.02.2024
Datum bewerking 28.02.2024
Versie 2.0 (nl)
vervangt versie van 05.06.2020 (1.9)

* **8.2 Maatregelen ter beheersing van blootstelling**

* **Passende technische maatregelen**

* **Opmerking**

In de onmiddellijke nabijheid van een mogelijke blootstelling moeten oogdouches en reddingsdouches beschikbaar zijn.
beschikbaar zijn.
Zorg voor een goede ventilatie van de werkplek.

Technische maatregelen ter voorkoming van blootstelling

ventilatiesysteem

Persoonlijke bescherming

Bescherming van de ogen/het gezicht

Veiligheidsbril

Bescherming van de handen

Ondoorlaatbare handschoenen

Lichaamsbescherming:

Beschermingskleding

Bescherming van de ademhalingswegen

Adembescherming is noodzakelijk bij:
hoge concentraties

* **Beheersing van milieublootstelling**

Technische maatregelen ter voorkoming van blootstelling

Neem passende beschermende maatregelen om emissies te beperken of voorkomen.

* **Opmerking**

Voorkom lozing in het milieu.

Aanvullende informatie

De nationale en lokale wettelijke voorschriften moeten in acht worden genomen.

* **RUBRIEK 9: Fysische en chemische eigenschappen**

* **9.1 Informatie over fysische en chemische basiseigenschappen**

Fysische toestand

Pasta

Kleur

verschillende

Geur

geurloos

Veiligheidstechnische gegevens

	Waarde	Methode	Bron, Opmerking
Geurdrempelwaarde:	niet bepaald		
Smelt-/vriespunt	Smeltpunt 57.2 °C		

Diamantpasta Hyprez W

Afdrukdatum 28.02.2024
 Datum bewerking 28.02.2024
 Versie 2.0 (nl)
 vervangt versie van 05.06.2020 (1.9)

	Waarde	Methode	Bron, Opmerking
Kookpunt of beginkookpunt en kooktraject	> 232.2 °C		
ontvlambaarheid	niet bepaald		
Onderste en bovenste explosiegrens	niet bepaald		
Vlampunt	> 126.7 °C	niet bepaald	
Zelfontbrandingstemperatuur	niet bepaald		
Ontledingstemperatuur	niet bepaald		
pH	7- 8		CAS-nr.25265-71-8 Oxydipropanol
Viscositeit	Viscositeit, kinematisch 118 mm ² /s (20°C)		CAS-nr.25265-71-8 Oxydipropanol
Oplosbaarheid	Oplosbaarheid in water		dispergeerbaar
Verdelingscoëfficiënt n-octanol/water (logwaarde)	-0.462 (21.7°C)	OESO 107	CAS-nr.25265-71-8 Oxydipropanol
Dampspanning	niet bepaald		
Dichtheid en/of relatieve dichtheid	Relatieve dichtheid 1		niet bepaald
Relatieve dampdichtheid deeltjeskarakteristieken	niet bepaald niet bepaald		

*** 9.2 Overige informatie**

*** Andere veiligheidskenmerken**

	Waarde	Methode	Bron, Opmerking
oppervlaktespanning	71.4 mN/m (22°C)		CAS-nr.25265-71-8 Oxydipropanol

*** RUBRIEK 10: Stabiliteit en reactiviteit**

*** 10.1 Reactiviteit**

Dit materiaal wordt onder normale gebruiksvoorwaarden niet als reactief beschouwd.

*** 10.2 Chemische stabiliteit**

De stof is onder de aanbevolen omstandigheden van opslag, gebruik en temperatuur chemisch stabiel.

*** 10.3 Mogelijke gevaarlijke reacties**

Bij handhaving en opslag conform de voorschriften treden geen gevaarlijke reacties op.

*** 10.4 Te vermijden omstandigheden**

Direct zonlicht.

10.5 Chemisch op elkaar inwerkende materialen

Oxiderend middel, sterk
 Het wordt aanbevolen compatibiliteit met bepaalde kunststoffen te testen.

Diamantpasta Hyprez W

Afdrukdatum 28.02.2024
 Datum bewerking 28.02.2024
 Versie 2.0 (nl)
 vervangt versie van 05.06.2020 (1.9)

* **10.6 Gevaarlijke ontledingsproducten**

Geen gegevens beschikbaar

* **RUBRIEK 11: Toxicologische informatie**

11.1 Informatie over gevarenklassen als omschreven in Verordening (EG) nr. 1272/2008

* **Acute toxiciteit**

* **Gegevens bij dieren**

	werkingsdosis	Methode, Beoordeling	Bron, Opmerking
Acute orale toxiciteit	CAS-nr.25265-71-8 Oxydipropanol LD50: > 5000 mg/kg Species Rat	OESO 401	
Acute dermale toxiciteit	CAS-nr.25265-71-8 Oxydipropanol LD50: > 5010 mg/kg Species Konijn	OESO 402	
Acute inhalatieve toxiciteit	CAS-nr.25265-71-8 Oxydipropanol LC50: 2.34 mg/L Species Rat	OESO 403	

* **Huidcorrosie/-irritatie**

* **Inschatting/inschaling**

Deze informatie is niet beschikbaar.

Ernstig oogletsel/oogirritatie

Gegevens bij dieren

Resultaat / Beoordeling	Methode	Bron, Opmerking
licht irriterend, echter niet relevant voor classificatie.		

Overgevoeligheid van de luchtwegen

Inschatting/inschaling

Geen gegevens beschikbaar

Sensibilisering van de huid

Gegevens bij dieren

Resultaat / Beoordeling	Dosis / Concentratie	Methode	Bron, Opmerking
Geen gegevens beschikbaar			

* **Mutageniteit in geslachtscellen**

* **Inschatting/inschaling**

Deze informatie is niet beschikbaar.

* **kankerverwekkendheid**

* **Inschatting/inschaling**

Deze informatie is niet beschikbaar.

* **Giftigheid voor de voortplanting**

* **Inschatting/inschaling**

Deze informatie is niet beschikbaar.

Diamantpasta Hyprez W

Afdrukdatum 28.02.2024
 Datum bewerking 28.02.2024
 Versie 2.0 (nl)
 vervangt versie van 05.06.2020 (1.9)

* **STOT bij eenmalige blootstelling**

* **STOT SE 1 en 2**

* **Inschatting/inschaling**

Deze informatie is niet beschikbaar.

* **STOT bij herhaalde blootstelling**

Overige informatie

Geen gegevens beschikbaar

Gevaar bij inademing

Opmerking

Geen gegevens beschikbaar

11.2 Informatie over andere gevaren

Overige informatie

Geen gegevens beschikbaar

* **RUBRIEK 12: Ecologische informatie**

* **12.1 Toxiciteit**

* **Aquatoxiciteit**

	werkingsdosis	Methode,Beoordeling	Bron, Opmerking
Acute (kortdurende) visticiteit	CAS-nr.25265-71-8 Oxydipropanol LC50: > 1000 mg/L Species Oryzias latipes (Rijstvis) Proefduur 96 h		
Chronische (langdurige) visticiteit	CAS-nr.25265-71-8 Oxydipropanol LC50: > 1000 mg/L Species Oryzias latipes (Rijstvis)		
Acute (kortstondige) toxiciteit voor kreeftachtigen	CAS-nr.25265-71-8 Oxydipropanol EC50 > 100 mg/L Species Daphnia magna (grote watervlo) Proefduur 48 h	OESO 202	
Chronische (langdurige) toxiciteit voor ongewervelde waterdieren	niet bepaald		
Acute (kortstondige) toxiciteit voor algen en cyanobacteriën	CAS-nr.25265-71-8 Oxydipropanol EC50 > 100 mg/L Species Desmodesmus subspicatus Proefduur 72 h	OESO 201	
	CAS-nr.25265-71-8 Oxydipropanol EC50 1064.8 mg/L Proefduur 96 h		

Diamantpasta Hyprez W

Afdrukdatum 28.02.2024
 Datum bewerking 28.02.2024
 Versie 2.0 (nl)
 vervangt versie van 05.06.2020 (1.9)

	werkingsdosis	Methode,Beoordeling	Bron, Opmerking
Chronische (langdurige) toxiciteit voor algen en cyanobacteriën	niet bepaald		
Toxiciteit voor andere waterplanten/waterorganismen	niet bepaald		
Toxiciteit voor micro-organismen	niet bepaald		

*** 12.2 Persistentie en afbreekbaarheid**

	Waarde	Methode	Bron, Opmerking
Biologische afbraak			CAS-nr.25265-71-8 Oxydipropanol makkelijk biologisch afbreekbaar (volgens OESO-criteria)

12.3 Mogelijke bioaccumulatie

Inschatting/inschaling
 Geen gegevens beschikbaar

12.4 Mobiliteit in de bodem

Inschatting/inschaling
 Geen gegevens beschikbaar

*** 12.5 Resultaten van PBT- en zPzB-beoordeling**

De stoffen in het mengsel voldoen niet aan de PBT/zPzB-criteria conform REACH, bijlage XIII.

12.6 Hormoonontregelende eigenschappen

Geen gegevens beschikbaar

12.7 Andere schadelijke effecten

*** Bijkomende ecotoxicologische informatie**

*** Aanvullende informatie**

Gevaar voor het milieu kan niet worden uitgesloten in geval van ondeskundige behandeling of verwijdering

*** RUBRIEK 13: Instructies voor verwijdering**

*** 13.1 Afvalverwerkingsmethoden**

Instructies voor verwijdering / Product
 Afvalverwerking volgens nationale of regionale wetgeving.

*** Instructies voor verwijdering / Verpakking**
 Verwijderen volgens de officiële voorschriften.

*** Opmerking**
 Deze informatie is niet beschikbaar.

Diamantpasta Hyprez W

Afdrukdatum 28.02.2024
 Datum bewerking 28.02.2024
 Versie 2.0 (nl)
 vervangt versie van 05.06.2020 (1.9)

RUBRIEK 14: Informatie met betrekking tot het vervoer

	Landtransport (ADR/RID)	Transport op open zee (IMDG)	Luchttransport (ICAO-TI / IATA-DGR)
14.1 VN-nummer of ID-nummer	-	-	-
14.2 Juiste ladingnaam overeenkomstig de modelreglementen van de VN	-	-	-
14.3 Transportgevaarklasse(n)	-	-	-
14.4 Verpakkingsgroep	-	-	-
14.5 Milieugevaren	-	-	-

14.6 Bijzondere voorzorgen voor de gebruiker

Geen gegevens beschikbaar

14.7 Zeevervoer in bulk overeenkomstig IMO-instrumenten

Geen gegevens beschikbaar

Alle transportdragers

Geen gegevens beschikbaar

Landtransport (ADR/RID)

Opmerking

Geen gegevens beschikbaar

Transport op open zee (IMDG)

Opmerking

Geen gegevens beschikbaar

Luchttransport (ICAO-TI / IATA-DGR)

Opmerking

Geen gegevens beschikbaar

*** RUBRIEK 15: Regelgeving**

*** 15.1 Specifieke veiligheids-, gezondheids- en milieureglementen en -wetgeving voor de stof of het mengsel**

*** EU-voorschriften**

Vergunningen

Geen gegevens beschikbaar

Gebruiksbeperkingen

Geen gegevens beschikbaar

*** Aanwijzingen voor werkgelegenheidsrestricties**

Werkrestricties conform de Zwangerschapsrichtlijn (92/85/EEG) voor aanstaande of zogende moeders in acht nemen.

Werkrestricties volgens de wet betreffende de bescherming van jongeren op het werk (94/33/EG) in acht nemen.

Diamantpasta Hyprez W

Afdrukdatum 28.02.2024
Datum bewerking 28.02.2024
Versie 2.0 (nl)
vervangt versie van 05.06.2020 (1.9)

overige EU-voorschriften

Let op:

Geen gegevens beschikbaar

15.2 Chemischeveiligheidsbeoordeling

* Nationale voorschriften

Geen gegevens beschikbaar

* RUBRIEK 16: Overige informatie

* Indicatie van wijzigingen

* Data gewijzigd ten opzichte van eerdere versies

* Afkortingen en acroniemen

Eye Irrit. 2: Irriteert de ogen, Categorie 2

ADN: Europese Overeenkomst betreffende het internationale vervoer van gevaarlijke goederen over de binnenwateren

ADR: Europese Overeenkomst betreffende het internationaal vervoer van gevaarlijke goederen over de weg

ATE: Acute toxiciteitschatting

BLV: Biologisch Grenzwert

BOD: Biochemische zuurstofbehoefte (EN)

COD: Chemische zuurstofbehoefte

DMEL: Afgeleide dosis met minimaal effect

DNEL: afgeleide dosis zonder effect

EC50: effectieve concentratie 50%

IARC: Internationaal Agentschap voor Kankeronderzoek

IATA: International Air Transport Association

IMDG: Internationale code voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over zee

LC50: Mediane dodelijke concentratie

LD50: Letale dosis 50%

LOAEL: Laagste dosis of concentratie waarbij een schadelijk effect werd vastgesteld

NOAEC: concentratie waarbij geen schadelijk effect werd vastgesteld

NOAEL: dosis of concentratie waarbij geen schadelijk effect werd vastgesteld

NOEC: Concentratie zonder waargenomen effecten

OECD: Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling

PBT: persistent, bioaccumulerend en toxisch

vPvB: zeer persistente en zeer bioaccumulerende

RID: Reglement betreffende het internationale spoorwegvervoer van gevaarlijke goederen

VOC: Vluchtige organische stoffen

CAS: Chemical Abstracts Service

* Belangrijke literatuuropgaven en gegevensbronnen

European Chemicals Agency, <http://echa.europa.eu/>.

Datasheets van de fabrikant

* Aanvullende informatie

Bestaande nationale en plaatselijke wetgeving met betrekking tot chemicaliën dient te worden nageleefd.

Dit veiligheidsinformatieblad voldoet aan de voorschriften van Verordening (EU) 2020/878 van de Commissie tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1907/2006.

Wij verklaren naar ons beste weten dat de in dit veiligheidsinformatieblad opgenomen gegevens overeenkomen met onze kennisstand ten tijde van de druk. De informatie moeten aanwijzingen voor de veilige omgang met het in dit veiligheidsblad genoemde product bij opslag, verwerking, transport en afvalverwerking bevatten. De gegevens zijn niet overdraagbaar op andere producten. Voor zover het product met ander materiaal vermengd of verwerkt wordt zijn de gegevens van dit veiligheidsblad niet zonder meer op het op die manier geproduceerde nieuwe materiaal overdraagbaar.

Diamantpasta Hyprez W

Afdrukdatum 28.02.2024
Datum bewerking 28.02.2024
Versie 2.0 (nl)
vervangt versie van 05.06.2020 (1.9)

Woordelijke inhoud van de H- en EUH-zinnen (Nummer en volledige tekst)

H319 Veroorzaakt ernstige oogirritatie.

* **Indicatie van wijzigingen**

* Data gewijzigd ten opzichte van eerdere versies